21/04/2021

“Δίψα σταγόνας Σταυραναστάσιμης Χάρης”

/ Γνώμες

Γράφει ο π. Βασίλειος Ι. Καλλιακμάνης, Καθηγητής Θεολογικής Σχολής Α.Π.Θ

Κατά την περίοδο της του κατανυκτικού Τριωδίου η Εκκλησία εισάγει κλιμα-κωτά τους χριστιανούς στο πνευματικό κλίμα της Μεγάλης Τεσσαρα-κοστής και της προετοιμασίας για το Σταυροαναστάσιμο Πάσχα. Προετοι-μάζει ψυχολογικά τις κουρασμένες καρδιές να γευτούν τις λαμπηδόνες της θεϊκής παρουσίας.

Έτσι προβάλλεται εντονότερα η χριστιανική άσκηση, η προσευχή, η νηστεία, η υποποιός ταπείνωση, η μετάνοια, η νήψη, η αγάπη προς τον πλησίον και το κατά Θεόν πένθος. Αναδεικνύονται πρόσωπα αυ-θε-ντι--κού βίου και πράγματα διδακτικά μέσω παραβολών και αινιγμάτων. ΠΟΤΕ ΘΑ ΑΝΟΙΞΕΙ ΤΟ ΤΡΙΩΔΙΟ 2021; ΠΟΤΕ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΑΠΟΚΡΙΕΣ; | The Greek Press – Ελληνικός Τύπος.

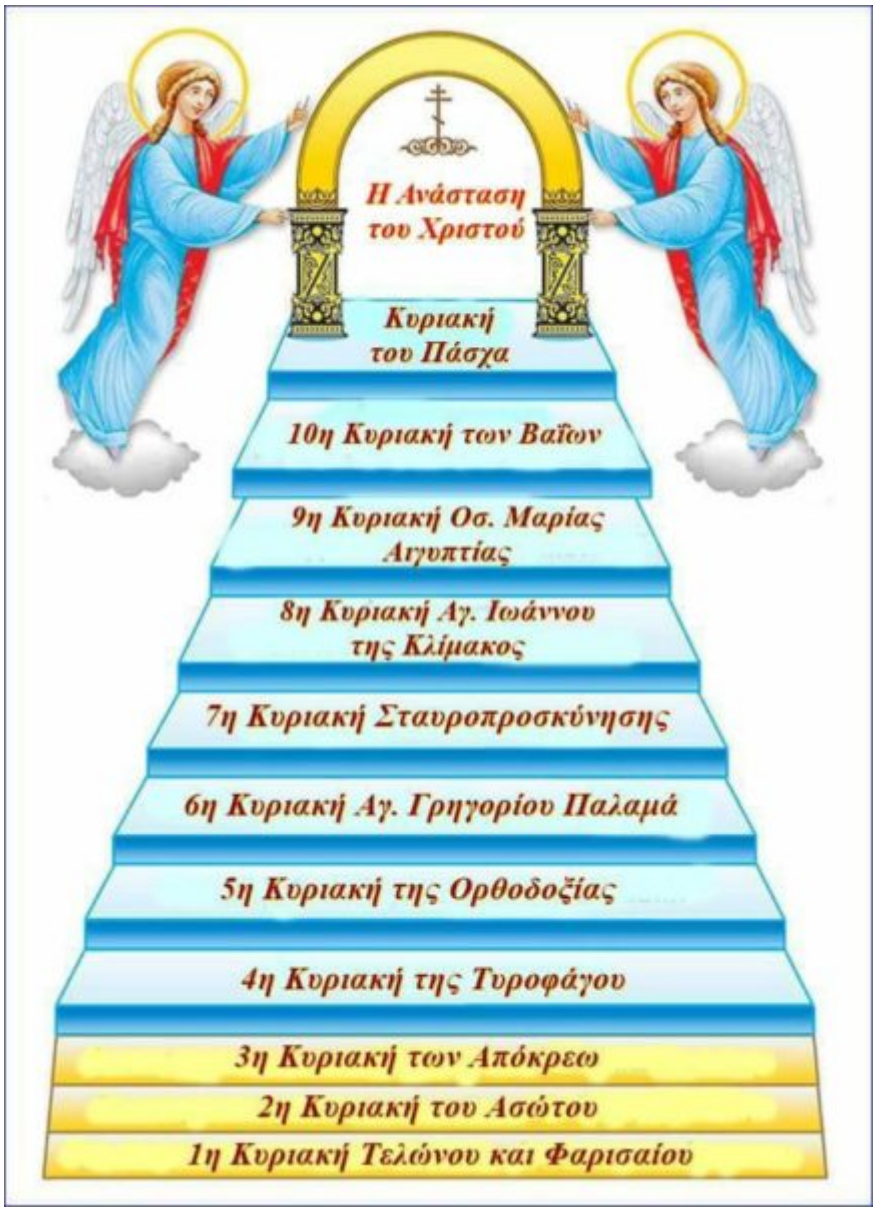

Την Κυ-ριακή του Τελώνου και Φαρι-σαίου, που ανοίγει το Τριώδιο, φανερώνεται ο τρόπος της ει-λι-κρι-νούς προσευχής καθώς και ο κίνδυνος του φαρι-σαϊ-σμού, του κοι-νω-νικού κομπασμού και της υπο--κρισίας. Την Κυριακή του Ασώτου μυσταγωγούνται οι χριστιανοί στον αυθε-ντικό τρόπο της μετά-νοι-ας και α--ποκαλύπτεται το εύ-ρος της θεϊκής αγάπης με την παραβολή του Ασώτου Υιού (Λουκ.15, 11-32).

Ο ΄Αγιος Γρηγόριος Πα-λα-μάς ερμηνεύοντας τη διδακτικότατη αυτή πα-ρα-βο-λή τονίζει την αγαθότητα του Θεού Πατέρα, ο οποίος ως ανενδεής δεν κράτησε τίποτα για τον εαυτό του, μοίρασε άφθονα όλα τα κτιστά αγαθά καθώς και τα ου-ρά-νια χα-ρίσματα στους αν-θρώπους, αλλά εκείνοι τα σπατάλησαν. Και δεν αφήνει πε--ρι-θώ-ρια η αγία Εκ-κλη-σία για πα--ρανοήσεις και υπεκφυγές σχε---τικά με το πρόσωπο του Θε-ού: «Ο Θεός είναι α-γάπη. ΄Οποιος δεν αγαπάει δεν γνώ--ρισε το Θεό» (βλ. Α΄ Ιωάν.4,8). Γι’ αυτό και η τελική κρίση θα έχει ως μέτρο

την αγάπη στο συνάνθρωπο, τον ξένο, το γυμνό, το φυλακισμένο, τον πεινασμένο, τον κάθε διψασμένο.

Στη συνέχεια, αφού διέλθουμε τους πνευματικούς σταθμούς των διαφόρων Κυριακών της Μεγάλης Τεσσαρακοστής και των λαοφιλών Ακο-λου-θιών των Χαιρετισμών στην Παναγία εισερχόμαστε στην Αγία και Μεγά-λη Εβδομάδα. Κι ο καθένας νοσταλγεί τη χαμένη οι-κειότητα με τον Θεό. Προβληματίζεται για την απουσία ουσιαστικών αν-θρώ-πι--νων σχέσεων και την υποβάθμιση της ποι-ότητας της ζωής του. Σε κάθε πε---ρίπτωση, το πρό-σωπο του Κυρίου Ιησού που οδηγείται εκουσίως στο Σταυ--ρό, «αί-ρο-ντας τις α--μαρτίες του κόσμου», παρότι αποτελεί «σημείον α-ντι---λε-γό-με-νον», εκπέ-μπει φως και χάρη. Τρόπο θυσιαστικής ζωής. Ταυτόχρονα εμπνέει με αναστάσιμη ελπίδα τους αγωνιστές του καθη-μερι-νού βίου.

Μακάριοι όσοι έχουν οφθαλμούς καθαρούς και γίνονται δέκτες των θείων χαρισμάτων. Και αυτοί είναι γνω-στοί μόνο στον Παντογνώστη Θεό, αφού μένουν συνήθως στην αφάνεια και το περιθώριο της κοι-νω--νικής και εκκλησιαστικής ζωής. Είναι οι απλοί αχθο-φό-ροι του Σταυ-ρού του Χριστού στην οικογένεια, στη φάμπρικα, στο σχολείο, στο γραφείο, στον αγρό, στην πολύβουη κοινωνία. Συνοδοιπορούν κι αυτοί κουβαλώντας στις πλάτες τους το βάρος της κοινωνικής ευθύνης. Και γίνονται με άρρητο τρόπο μέ-τοχοι χάριτος και φω-τός. Μακάριοι όσοι με παιδικό φρόνημα, αμε-τάθετη πί-στη και ακακία συ-μπο--ρεύο-νται αγόγγυστα στην οδό του κα-θη-με-ρινού μα-ρτυρίου.

Πρότυπό τους οι φιλακόλουθοι και απλοί μοναχοί του ΄Αθωνα που περνούν τις περισσότερες ώρες της Σαρακοστής και της Μεγάλης Εβδομάδας στο ναό προσευχόμενοι, ψάλλοντες και αναγιγνώσκοντες κείμενα ιερά. «Το α-θω-νικό μεγαλοβδόμαδο», γρά-φει ο Γέρων Μωυσής Αγιορείτης» «είναι η-σύχιο, νηφάλιο, ατάραχο, μυ-στικό, σε οδηγεί σε χρήσιμη ενδοσκαφή, σε απα-ραί-τητη αυτογνωσία σε αυ-το-πα--ρα-τήρηση κι όχι συνεχή ετεροπαρατήρηση και κατάκριση...

Οι Αγιορείτες Γέροντες σιωπηλά συμμετέχουν στ’ ΄Αχραντα πάθη του Κυρίου. Όταν μιλάς δεν ακούς. Σιωπούν για να ακούσουν. Ακούνε για να βιώσουν. Ότι το αίμα του Γολγοθά χύθηκε για τον καθένα... Να ακούμε και να πράττουμε. Να πράτ-τουμε το αγαθό, ν’ αφήνουμε χώρο και για τον άλλο» (Εόρτια Γράμ-μα-τα από το ΄Αγιον ΄Ορος, σ. 147-148).

Από την άλλη μεριά, μπροστά στη λάμψη της εκούσιας κένωσης του Υιού και Λόγου του Θεού, της θυσίας και της μα-κροθυμίας Του φανε-ρώ-νεται με λίαν εύ-γλωτ---το τρόπο η ανθρώπινη μικρότητα. Οι καθημερινές ι-στο-ρίες προ-δο-σίας για «τριάκοντα αργύρια», το ευμετάβλητο του όχλου που από το «ωσαν-νά» οδηγείται απερίσκεπτα στο «άρον-άρον σταύρωσον αυτόν», η φαρισαϊκή

υποκρισία, κα-θώς και η εύκολη απάρ-νη-ση του διδα-σκά-λου ε-πι-βε--βαιώνουν του λόγου το αληθές. Ο άνθρωπος είναι τόσο ελεύθερος που μπορεί να φτάσει όχι μόνο στην άρνηση και απόρριψη του Θεού αλλά και στη «θεοκτονία».

Κι αυτό οδηγεί αναπόδραστα και στην «ανθρωποκτονία». Το λεγόμενο «θάνατο του Θεού» στο δυτικό κόσμο ακολούθησε κι «ο θάνα-τος του πλησίον» με όλες τις δυσάρεστες συνέπειες. Οι κοινωνίες κατά-ντησαν κοινωνίες του φθόνου. Και οι άνθρωποι φθονώντας και μισώντας τους συνανθρώπους τους γίνονται «ανθρωποκτόνοι», αφού «πας ο μισών τον αδελφόν αυτού ανθρωποκτόνος εστιν» (Α΄Ιωάν. 3,15).

Στις μέρες μας υπάρχει δίψα και πείνα χάριτος επου-ρα-νίου. Όμως, οι περισσότεροι άνθρωποι λόγω της σύγχυσης και του σκοτισμού του νοός δεν προσέρχονται στην λαγαρή Πηγή της Ζωής, αλλά τρέχουν αλλού να ξε-διψάσουν και να χορτάσουν. ΄Αλλοι αναζητούν το νόημα της ζωής και τη χάρη στην υπερ-κα--τα-νάλωση υλι-κών αγαθών. Γι΄ αυτό, όταν δεν έχουν αυτή τη δυ-να-τότητα, απογοη-τεύο-νται και α-παξιώνουν τη ζωή. Αλλά κι αυτοί που έχουν την οι-κο-νομική άνεση μέ-νουν ανι-κανοποίητοι, διότι προ-σπα-θούν να χορ-τά-σουν την πνευματική τους υπόσταση με υλικά αγαθά.

Τα προηγούμενα χρόνια έψαχναν οι άνθρωποι τη χαρά και τη χάρη σε ταξίδια μακρινά. Συνωστίζονταν στους εθνικούς δρόμους κυνηγώντας το αυθεντικό νόημα της ζωής σε κάποιο χωριό της επαρχίας, κοντά στην ανοιξιάτικη φύση και στα «παλιά καλά έθιμα». Αλλά και αυτούς δεν τους γέμιζε την ψυχή η φυγή, ο οβε-λίας και η επί-πλαστη ευωχία, έστω κι αν τους ξεκούραζε προσωρινά το κάλλος της ελληνικής υπαίθρου. ΄Αλλοι φθάνουν στις μισάνοιχτες εκκλη-σιές, για να ανάψουν ένα κερί, να προσκυνήσουν τις εικόνες της Σταύρωσης, της Ανάστασης, της Υπεραγίας Θεοτόκου.

Ιδιαίτερα χαρακτηριστική η εικόνα της Αναστάσεως που απαντά σε διάφορες εκ----δο-χές και προβάλλεται για προσκύνηση κάθε Κυριακή αλλά και την αναστάσιμη περίοδο της Εκκλησίας. Ξεχωρίζει η κατεξοχήν βυζαντινή απεικόνιση, που πα-ρουσιάζει τον Χριστό στο ΄Αδη να ελευθερώνει τον Αδάμ και την Εύα από τα δε-σμά του θανάτου, αλλά και όλους τους δικαίους που ανέμεναν εναγωνίως την έλευση του λυτρωτή.

Κλασσικό δείγμα της σύνθεσης αυτής βρίσκεται στο παρεκκλήσιο της Μονής της Χώρας στην Κωνσταντινούπολη. Στην εν λόγω νωπογραφία ο Χριστός λευ-κο-φο-ρεμένος και μέσα σε φωτεινή δόξα δεσπόζει ως νικητής του θανάτου, έλκοντας τον Αδάμ και την Εύα από τα δεσμά του θανάτου. Στα χέρια και τα πόδια του διακρί-νο-νται τα σημάδια από τα καρφιά της σταύρωσης. Επάνω υπάρχει η

επιγραφή «Η ΑΝΑΣΤΑΣΙΣ». Τόσο η επιγραφή αυτή όσο και οι χορείες των δικαίων που εικο-νίζο-νται, σαφώς παραπέμπουν στην Ανά-σταση όχι μόνο του Χριστού αλλά και ολό-κληρου του ανθρωπίνου γένους. Στο κάτω μέρος εντός της σκοτεινής αβύσσου και μέσω από-κρημνων βράχων κείτεται α-λυ-σο-δε-μένος ο θάνατος.

Η παράσταση αυτή μπορεί να εμπνεύσει κάθε φιλότιμο αγωνιστή και δρομέα της καθημερινής ζωής να μην τρέχει εγωιστικά μόνος του πατώντας πάνω στους άλλους ή προσπερνώντας αδιάφορα δίπλα τους. Αλλά να κρατά το χέρι των αδύναμων, να επιβραδύνει το χρόνο του για τους απελπι-σμέ-νους, να σκύβει για τους πονεμένους, να ακυρώνει τη δύναμη του θανάτου με την αγάπη, να τερματίζει μαζί με τους άλλους πλουτίζοντας πνευματικά από την αναστάσιμη ελπίδα που ανθίζει στις καρδιές όλων των συνοδοι-πόρων. Κι όταν οι καρδιές είναι γεμάτες. κανένας περιορισμός δεν μπορεί να τις σκοτεινιάσει. Φωτίζονται από το ζωογόνο φως της Αναστάσεως.